



Rozemond Breakfast Special

‘Back-to-back’-perikelen in recente uitspraken rondom de (nieuwe) A-pier op Schiphol’

Vrijdag 31 oktober 2025

Jørgen den Houting

I. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

Begrip onderaannemingsovk (zie: artikel M.A.B. Chao-Duivis *TBR* 2013/67, p. 436 en Asser/Van den Berg & Van Gulijk 7-VI 2022/190)

- Onderaannemingsovk = overeenkomst waarbij (hoofd)aannemer die met opdrachtgever aannemingsovk heeft gesloten op zijn beurt overeenkomst aangaat met een ten opzichte van de opdrachtgever derde persoon (onderaannemer) die (een deel van) de werkzaamheden zal uitvoeren.
- Hoofdaannemer heeft een 'dubbelrol'; hij is opdrachtnemer voor het totale werk en opdrachtgever met betrekking tot het uitbestede deel.

II. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

- Inhoud onderaannemingsovk wordt mede bepaald door inhoud (deel van) hoofdaannemingsovk met opdrachtgever
- Geen automatisme, maar moet worden overeengekomen; bijvoorbeeld door 'back-to-back' clause
- Term 'back-to-back' niet gedefinieerd in de wet, of in algemene voorwaarden (zoals UAV-GC 2005/2025 of UAV 2012/2025)

III. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

- enkele 'back-to-back' clause zelf onvoldoende waarborg dat verplichtingen van hoofdaannemer jegens principaal naadloos worden doorgelegd naar de onderaannemer;
- Zie: RvA 22 februari 2019, nr. 36.154, *BR* 2019/57, m.nt. E.L.B. van Eck (poppodium Doornroosje), r.o. 39:

'Indien hoofdaanneemster haar verplichtingen jegens de gemeente één op één had willen doorleggen aan onderaanneemster, dan had zij in de gegeven omstandigheden uitdrukkelijk en specifiek moeten aangeven welke bepalingen [onderstreping red.] zij back-to-back wenste door te contracteren aan onderaanneemster. [...]'

- Zie ook RvA 28 januari 2022, nr. 37.128 en RvA 2 september 2022, nr. 37.243,
- zie: S. van den Boogaart en J.S.O. den Houting, 'De 'Back-to back' clause op zijn retour', *TBR* 2023/64

IV. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

- Behalve algemene 'back-to-back' clauses, ook mogelijk per afzonderlijk onderwerp, verplichtingen door te leggen.
- Denk aan meerwerk- of opleverprotocols, garanties, claims, etc.
- Maar ook '*pay-when-paid*' / 'pay-if/when paid' principes:

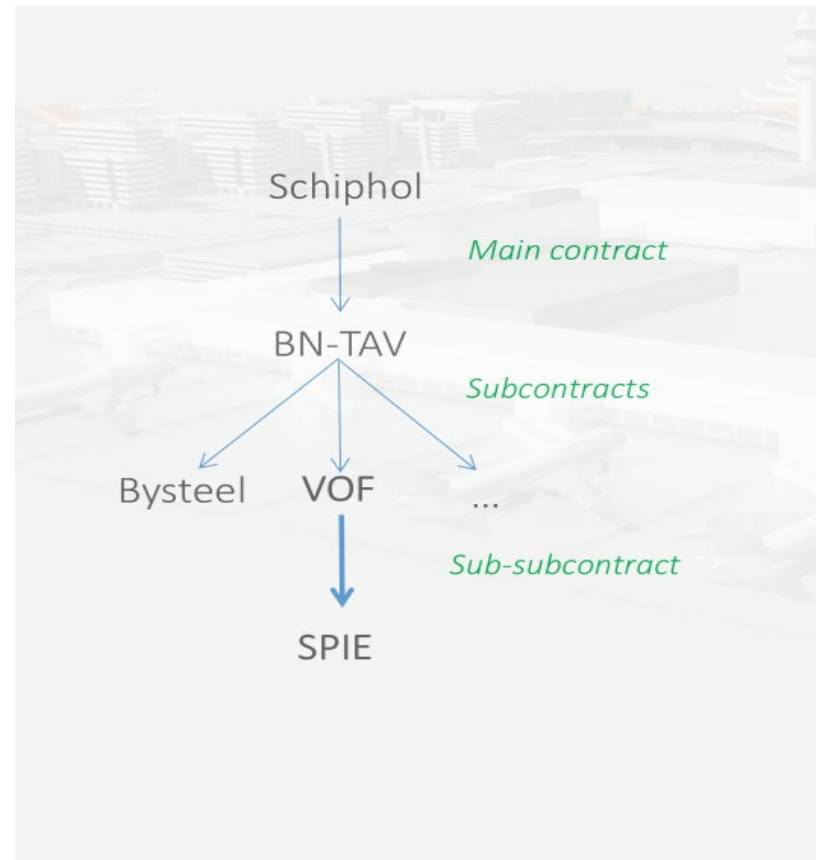
betaling Hoofdaannemer aan Onderaannemer is afhankelijk van betaling Opdrachtgever aan Hoofdaannemer

- pay-if/when paid principle nietig vlg ondernemingsrechtbank Antwerpen 30 maart 2023, AR: A/22/03905 ogv de Wet betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties
- R.o. 9 Met de concrete pay-if/when-paid-clausule zijn partijen geen opschortende voorwaarde overeengekomen, maar een termijn voor de betaling tot vergoeding van een handelstransactie. Niet verenigbaar met hiervoorgenoemde wet
-

V. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol



VI. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol



- contract voor bouw A-pier tussen Schiphol en BN-TAV
Schiphol beëindigt op 28 november 2021 het hoofdcontract met BN-TAV o.g.v. 15 tekortkomingen
- BN-TAV beëindigt op 15 december 2021 het subcontract met de VOF (ABT, Anel, BN & TAV) voor data/telefonie en IP-bekabeling
- DE VOF beëindigt op 20 december 2021 de overeenkomst met SPIE – primair op grond van 'Sub-subcontractor Default' - subsidiair 'For Sub-contractor's convenience'

VII. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

- Onlangs heeft rb. Amsterdam geoordeeld dat Schiphol overeenkomst niet tussentijds mocht beëindigen op grond van art. 15.2 ('termination by employer') (zie rb. Amsterdam 30 juli 2025, ECLI:NL:RBAMS:2025:5463), r.o. 5.197.
- *Op grond van het voorgaande concludeert de rechtbank dat de tekortkomingen in NtC's [Notice to Correct, eigen toevoeging] , 6, 7, 3 en 10 onvoldoende rechtvaardiging vormen voor tussentijdse beëindiging door Schiphol. Bij die conclusie zijn ook de omstandigheden genoemd in r.o. 5.30 tot en met 5.32 van belang. Schiphol heeft opdracht gegeven het werk te starten met een gebrekkig ontwerp. Vervolgens is Schiphol, ondanks waarschuwingen van BN-TAV, doorgegaan met de uitvoering van het project terwijl voor haar duidelijk was dat dit ondanks alle inspanningen van beide partijen niet succesvol zou verlopen zonder dat de ontwerpproblemen adequaat zouden worden geadresseerd.*

VIII. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

Rb. Amsterdam 24 augustus 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:4985

- SPIE vordert onder meer betaling voor verrichte werkzaamheden. Argument: bij 'termination for convenience' direct afrekenen.
- De VOF beroep zich op de reguliere betalingsprocedure, namelijk dat:
 - SPIE 'interim/final payment applications' indient die de VOF weer doorlegt aan (uiteindelijk) Schiphol en dat die pas na goedkeuring Schiphol worden betaald (vgl. 'pay when paid');

IX. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

Rb. Amsterdam 24 augustus 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:4985, r.o. 5.3 / 5.4

- *" De beëindiging van het contract tussen [de VOF] en SPIE was ingegeven doordat de bovenliggende contracten (het hoofcontract tussen Schiphol en [BN-TAV] en de onderaannemingsovereenkomst tussen [BN-TAV] en [de VOF]) waren beëindigd. Weliswaar verwijt Schiphol [BN-TAV] te zijn tekort geschoten, maar uit de opzeggingsbrief van Schiphol aan [BN-TAV] kan niet worden opgemaakt dat de opzegging door Schiphol verband hield met enige tekortkoming van SPIE. Uit de opzeggingsbrief van [BN-TAV] aan [de VOF] blijkt dat evenmin. Bovendien volgt uit de toelichting van [de VOF] c.s. tijdens de mondelinge behandeling dat zij nog niet weten of sprake is van een tekortkoming van SPIE.*
- *Uit het voorgaande volgt dat de rechtbank op dit moment niet kan vaststellen dat sprake is geweest van een tekortkoming van SPIE. Dat betekent dat niet is komen vast te staan dat gedaagde [de VOF] het contract op grond van artikel 22.2 [Sub-subcontractors Default] mocht beëindigen."*

X. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

Rechtbank past Haviltex criterium toe, r.o. 5.9 – 5.11

- *Om de vraag te kunnen beantwoorden op welk moment de vergoedingen moeten worden betaald, is het nodig de overeenkomst uit te leggen. Bij de uitleg van een overeenkomst staat de subjectieve partijbedoeling voorop. Deze partijbedoeling kan in dit geval echter niet worden achterhaald, omdat partijen daar niets over hebben gesteld. Op de mondelinge behandeling is bovendien gebleken dat over het contract niet of nauwelijks is onderhandeld. Ook hebben partijen desgevraagd verklaard dat zij zich niet kunnen herinneren dat in het bijzonder over het bepaalde in artikel 22.8 is gesproken voorafgaand aan het aangaan van het contract.*
- *Nu de subjectieve partijbedoeling niet kan worden achterhaald, geschiedt de uitleg aan de hand van de Haviltex-maatstaf. Volgens deze maatstaf komt het aan op de zin die partijen in de gegeven omstandigheden over en weer redelijkerwijs aan de bepalingen (of de bewoordingen) mochten toekennen en hetgeen zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten. Daarbij komt betekenis toe aan alle omstandigheden van het geval, gewaardeerd naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid.*
- *Aan de hand van de Haviltex-maatstaf zullen hierna de afzonderlijke in artikel 22.8.1 genoemde elementen, voor zover SPIE daarop haar vorderingen heeft gebaseerd, worden beoordeeld. Daarbij houdt de rechtbank de volgorde van artikel 22.8.1 aan.*

XI. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

- Rb. Amsterdam 24 augustus 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:4985, r.o. 5.29
- *"Hoewel de bewoordingen van artikel 22.8 aanhef en onder b en c [...] erop lijken te wijzen dat daarmee niet is beoogd aan te sluiten bij de reguliere wijze van vaststelling van de betalingsverplichtingen van de [de VOF], speelt voor wat betreft de betekenis die aan die bepaling [for convenience] moet worden toegekend ook een rol tegen welke achtergrond de beëindiging in dit specifieke geval heeft plaatsgevonden."*
- *"Hoewel partijen het erover eens zijn dat in deze situatie artikel 22.8 kan worden toegepast, is van een zuivere beëindiging "for convenience", in die zin dat [de VOF] uit eigen beweging en vrijwillig ervoor kiest het sub-subcontract met SPIE te beëindigen en SPIE te vervangen door een andere aannemer die de werkzaamheden voortzet, waarvoor deze bepaling primair lijkt te zijn geschreven, geen sprake. In de situatie zoals die zich hier heeft voorgedaan, heeft [de VOF] het sub-subcontract immers noodgedwongen beëindigd."*

XII. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

Rb. Amsterdam 24 augustus 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:4985, r.o. 5.32

- *“De omstandigheid dat de beëindiging op grond van artikel 22.8 in dit geval heeft plaatsgevonden tegen de hiervoor geschetste achtergrond, waarbij van een zuivere beëindiging ‘for convenience’ geen sprake is met als gevolg dat de definitieve vaststelling van de betalingsverplichtingen op de bovengelegen niveaus aan de orde is, brengt naar het oordeel van de rechtbank mee dat partijen redelijkerwijs hebben mogen verwachten dat, mede gelet op de algehele systematiek van het sub-subcontract (zie r.o. 5.28), in dit geval ook in de verhouding tussen SPIE en [OA] de reguliere procedure geldt voor de definitieve vaststelling van de betalingsverplichtingen van [OA], zoals neergelegd in bijlage 11 over de indiening van een final payment application en artikel 11.4.”*

XIII. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

Hof Amsterdam 11 februari 2025,
ECLI:NL:GHAMS:2025:361:

- Het Hof acht de grieven tegen het oordeel van de rechtbank dat de reguliere procedure van de '*final payment application*' van toepassing is gegrond.



XIV. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

Daartoe stelt het hof allereerst vast dat uitgegaan moet worden van de taalkundige betekenis van de gekozen bewoordingen r.o. 5.25

- *Het hof stelt hierbij voorop dat bij de beantwoording van de vraag hoe de verhouding tussen partijen is geregeld, het aankomt op de zin die partijen in de gegeven omstandigheden over en weer redelijkerwijs aan de bepalingen van de overeenkomst mochten toekennen en op wat zij te dien aanzien redelijkerwijs van elkaar mochten verwachten.*
- *Omdat het in deze zaak gaat om een commerciële overeenkomst, gesloten tussen professioneel opererende partijen die, met bijstand van ter zake kundige onderhandelaars en andere (juridisch) adviseurs, over de inhoud van de overeenkomst hebben onderhandeld, terwijl de overeenkomst ertoe strekt de wederzijdse rechten en verplichtingen nauwkeurig vast te leggen, komt aan de taalkundige betekenis van de gekozen bewoordingen groot gewicht toe. Niettemin kunnen de overige omstandigheden van het geval, gewaardeerd naar maatstaven van redelijkheid en billijkheid, meebrengen dat een andere dan de taalkundige betekenis aan de bepalingen van de overeenkomst moet worden gegeven.*

XV. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

Vervolgens stelt het hof vast dat het betoog van ABT dat het zogenaamde 'back-to-back' en pay-when-paid niet woordelijk is opgenomen en dus ook niet zonder meer van toepassing is.

Het hof oordeelt in r.o. 5.28

- Ook partijen hebben zich op het standpunt gesteld dat moet worden uitgegaan van de taalkundige betekenis van (artikel 22.8 van) het sub-subcontract (zie 5.19.2 en 5.21 hierboven). Het betoog van ABT c.s. dat (niettemin) in 22.8.1 (back-to-back en pay-when-paid) principes en bepalingen moeten worden ingelezen die hierin niet woordelijk zijn opgenomen, terwijl dat in vele andere artikelen, waaronder 22.2 tot en met 22.5, wel uitdrukkelijk zo is, valt hiermee moeilijk te rijmen. Als ABT deze principes en bepalingen in artikel 22.8.1 verdisconteerd had willen zien, dan had het op haar weg gelegen dit met zoveel woorden in het artikel op te nemen. Dat dit niet is gebeurd, moet gezien de omstandigheden ten tijde van het sluiten van het sub-subcontract (zie 5.25 hierboven) voor haar rekening en risico blijven.*

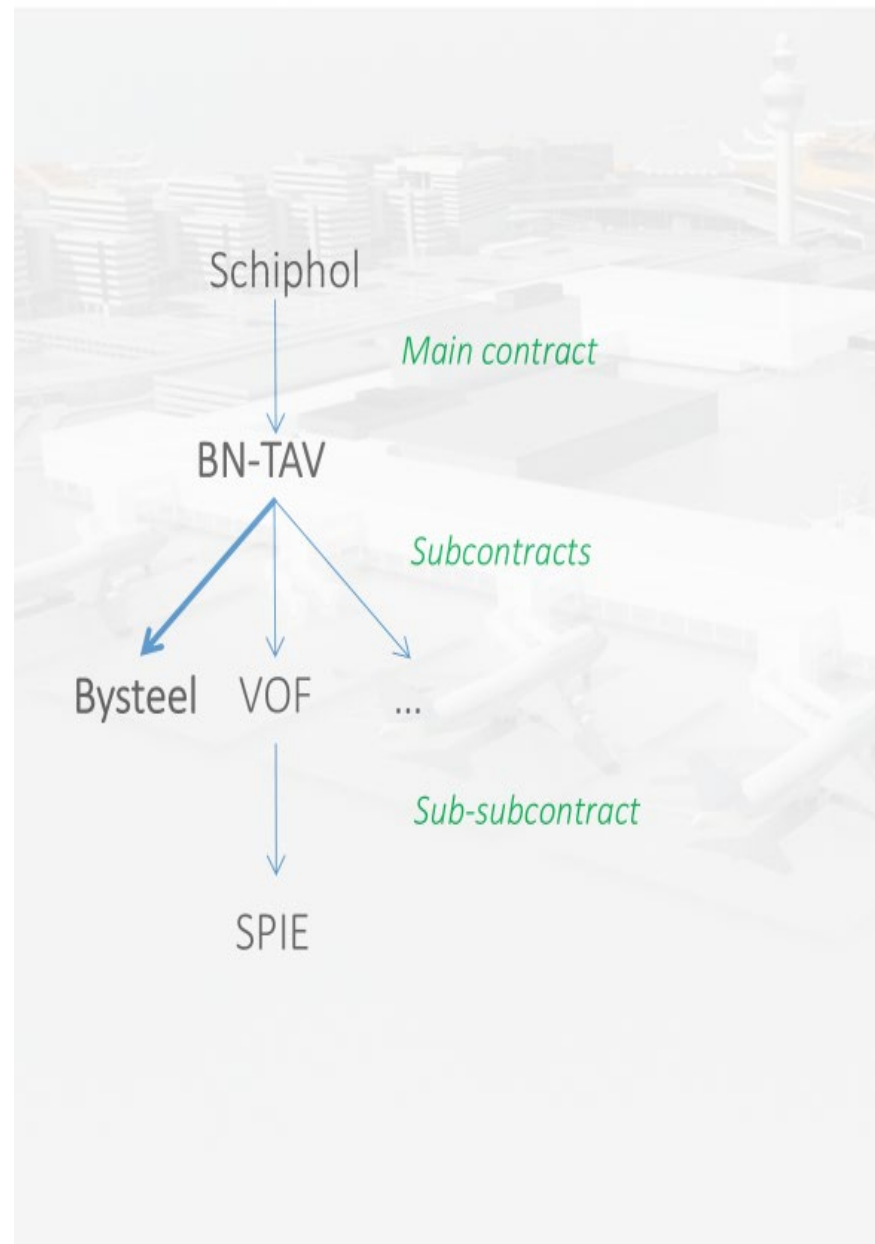
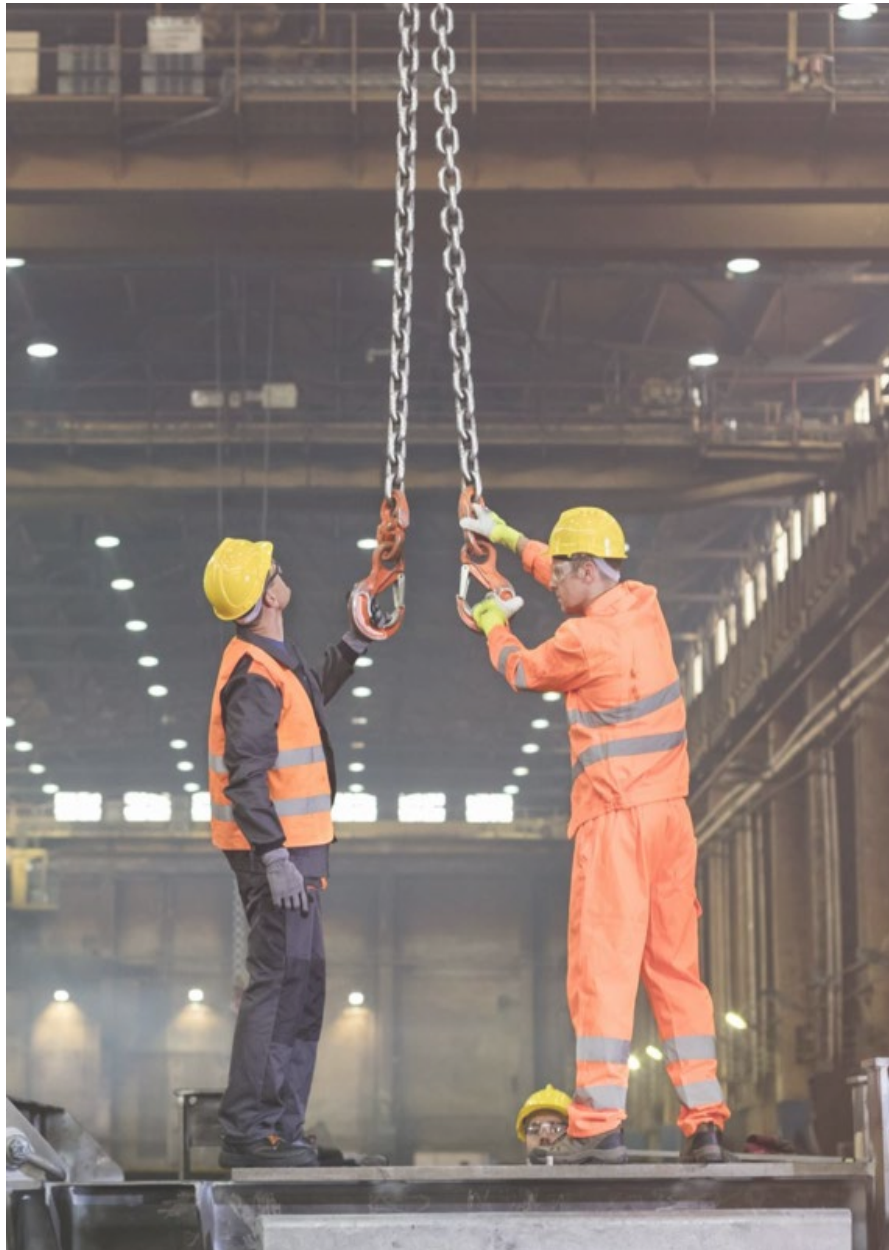
XVI. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol



Zo komt het hof dan tot het oordeel dat partijen wel degelijk direct moesten afrekenen en wel op 18 januari 2022. Het hof oordeelt in r.o. 5.34 :

“Het hof concludeert dat SPIE op grond van artikel 22.8.1 sub-subcontract in beginsel (dat wil zeggen tenzij elders in het contract ten aanzien van een specifieke vergoeding uitdrukkelijk iets anders is bepaald) per 18 januari 2022 recht had op betaling van de in die bepaling genoemde vergoedingen. Omdat de determination-procedure van artikel 11.4 en de betalingssystematiek van bijlage 11 niet van toepassing zijn bij een beëindiging for convenience, is SPIE niet gebonden aan de (aangepaste) eindbeoordeling van de Engineer en hoeft zij de uitkomst van het geschil tussen SNBV en BN-TAV niet af te wachten.”

XVII. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol



- Schiphol beëindigt op 28 november 2021 het hoofdcontract met BN-TAV o.g.v. 15 tekortkomingen
- BN-TAV beëindigt op 13 december 2021 het subcontract met Bysteel voor staalwerk
 - primair op grond van 'Sub-subcontractor Default'
 - subsidiair 'For Sub-contractor's convenience'

XIX. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

Rb. Amsterdam 30 augustus 2022, ECLI:NL:RBAMS:2023:5452, r.o. 4.5

- *“De Rechtbank is van oordeel dat uit het bovenstaande blijkt dat het Subcontract wel bepaalde back-to-back bepalingen kent, maar niet volledig als back-to-back contract is te beschouwen. Op belangrijke punten heeft het contract juist geen back-to-back karakter.”*

Tijdens de onderhandelingen (r.o. 4.4.):

‘Subcontract and main contract will be back tot back only where relates to the “process”, meaning that we must send to [gedaagde 1] the same documents and in the same way that [gedaagde 1] has to send to the employer.’



XX. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

Rb. Amsterdam 30 augustus 2022, ECLI:NL:RBAMS:2023:5452, r.o. 4.15

- *“Omdat niet kan worden aangenomen dat de tekortkomingen van Bysteel tot de opzegging van het hoofdcontract hebben geleid, is de opzeggrond artikel 22.2 onder n [Sub-contractor Default] niet van toepassing.”*
- Dus: beëindiging ‘for convenience’- direct afrekenen (of niet?)



XXI. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

Rb. Amsterdam 30 augustus 2022, ECLI:NL:RBAMS:2023:5452 (tussenvonniss)

- BN-TAV verwijst naar de zaak tussen de VOF en SPIE: pas afrekenen 'aan het einde van de rit'
- De rechtbank gaat hier niet in mee (r.o. 4.6.6):

“De artikelen 11.4.3 en 11.4.4 zijn echter in dit geval [anders dan in de SPIE-zaak] niet van toepassing (in het Subcontract is de betreffende tekst verwijderd en staat ‘not used’). Op dit punt heeft het Subcontract dan ook juist geen back-to-back karakter.”

XXII. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

Rb. Amsterdam 12 maart 2025, ECLI:NL:RBAMS:2025:1458 (eindvonniss)

De Consolidated Claim jegens BN-TAV wordt per saldo toegewezen voor een bedrag van € 3.136.426,99.

XXI. B-t-b perikelen rondom A-pier Schiphol

- Conclusie 1

Ook vlg gewone rechter lijkt 'back-to-back' clause 'uitdrukkelijk en specifiek' te moeten bepalen welke verplichtingen worden doorgelegd;

- Conclusie 2

Regel gevolgen beëindigen hoofdvk in onderaannemingsovk



VRAGEN?

Jørgen den Houting

jdenhouting@rozemond.nl